

**HUMANITIES AND NATURAL SCIENCES UNIVERSITY
IN SANDOMIERZ**

International scientific and practical conference

**INNOVATIONS AND MODERN TECHNOLOGY
IN THE EDUCATIONAL SYSTEM:
CONTRIBUTION OF POLAND AND UKRAINE**

May 5–6, 2017

**Sandomierz, Poland
2017**

HUMANITIES AND NATURAL SCIENCES UNIVERSITY
IN SANDOMIERZ

International scientific and practical conference “Innovations and modern
technology in the educational system: contribution of Poland and Ukraine”:
Conference Proceedings, May 5–6, 2017. Sandomierz. 204 pages.

International scientific and practical conference

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

MAY 5-6, 2017

Sandomierz, Poland

© Humanities and Natural Sciences University in Sandomierz, 2017

Підвищення рівня здоров'язберезувальної компетентності педагога Шеян М. О.....	146
---	-----

THEORY AND METHODOLOGY OF EDUCATIONAL MANAGEMENT

Управління інклюзивним навчанням у дошкільному навчальному закладі Кравчинська Т. С.	150
--	-----

Педагогічні умови формування управлінської культури у студентів вищих навчальних закладів у діяльності органів студентського самоврядування Семанчина В. О.....	153
--	-----

Державне регулювання розвитку дитячо-юнацького спорту в Україні Скиба О. О., Пшенична Л. В.	158
---	-----

THEORY AND METHODOLOGY OF UPBRINGING

Methodology of students training on archery technique during physical trainings at HEI Dolhova N. O.....	162
---	-----

Педагогічні умови патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку Кондратюк С. М.....	165
--	-----

Конструювання естетико-виховного змісту взаємодії загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів Сєрих Л. В.	169
--	-----

Обґрунтування психологічних механізмів виховання ціннісного ставлення до людини Столяренко О. В., Столяренко О. В.....	172
---	-----

PRESCHOOL PEDAGOGY

Підготовка вихователів до розвитку здатності батьків збагачувати соціальне здоров'я дошкільників: деякі інноваційні підходи Лесіна Т. М.....	176
---	-----

Довірливе ставлення дітей до дорослих: структурні компоненти й типи Савченко І. Д.	180
--	-----

Сучасні підходи до здоров'язбереження в умовах дошкільного навчального закладу Черепаня Н. І.....	184
--	-----

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ В УМОВАХ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Черепаня Н. І.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти

Мукачівський державний університет

м. Мукачево, Закарпатська область, Україна

На сучасному етапі розвитку країни проблема збереження і зміцнення здоров'я дітей виступає в якості пріоритетного завдання. У Конвенції про права дитини наголошується, що кожна дитина має невід'ємне право на життя і забезпечення в максимально можливій мірі виживання і здорового розвитку; визнається право дитини на рівень життя, необхідний для фізичного, духовного, морального, соціального розвитку.

Останнім часом в практику роботи дошкільного закладу широко впроваджуються різні освітні та оздоровчі програми, що сприяють організації здорового способу життя дошкільників в ДНЗ, організації умов для формування здоров'язберігаючої поведінки.

В історії педагогіки дошкільне дитинство розглядалося як своєрідний період у житті дитини. Л.С. Виготський, Л.А. Венгер, О.В. Запорожець, Я.А. Коменський, В.С. Мухіна, И.Г. Песталоцці, Ж.-Ж. Руссо, Л.М. Толстой, К.Д. Ушинський, Д.Б. Ельконін писали про «нестримність онтогенетичного потенціалу до розвитку», властиву даному віку, яка, однак, таїть у собі вразливість дошкільника до багатьох несприятливих факторів [4, с. 16].

Перші сім років життя дитини характеризуються інтенсивним розвитком всіх органів і систем. У різноманітні факторів, що впливають на стан здоров'я дитини, її фізичний розвиток, здоровий спосіб життя відіграє провідну роль. Максимум зусиль по формуванню здоров'я і здоров'язберігаючої поведінки має припадати на дошкільний вік, на період активного соматичного формування і психічного становлення.

Дійсно, дошкільне дитинство – період оволодіння дитиною власним тілом і свідомістю, час пізнавального і соціального розвитку, статевої ідентифікації і, нарешті, становлення дитячої особистості [4, 5].

Результати проведених досліджень деяких особливостей здоров'я і фізичного розвитку дітей, сучасного демографічного аспекту, організації та змісту процесу підготовки дітей до школи, показують, що загальноукраїнські показники відзначають високий рівень захворюваності дітей і переважаючі такі класи хвороб як ураження органів дихання, травм, інфекцій [2].

В процесі формування здоров'язберігаючої поведінки дошкільнят можна визначити пріоритети відбору програм для навчання дітей дошкільного віку: пріоритетність виховання в єдності виховання, освіти та розвитку в дошкільному віці; при відборі знань, які подаються дітям, на перше місце ставиться компетентнісний підхід; здоров'язберігаючі технології: забезпечення психологічного комфорту і не перебільшувати в навчанні на шкоду здоров'ю; взаємодія з сім'єю.

Всі ці моменти підкреслюють важливість і необхідність розвитку змісту, структури, форм, засобів формування здоров'язберігаючої поведінки дошкільнят у вигляді цінності здоров'я, знань і умінь, що забезпечують не тільки адаптацію дитини згодом до шкільного навчання, а й розвиток її особистості в дошкільний період в цілому.

Однією з основ, на які спираються психологія і педагогіка в розумінні особистісного розвитку індивіда, є концепція ієрархії потреб особистості А. Маслоу як рушійних сил його поведінки. З неї випливає, що вивчення потреб дошкільника озброює педагога основними інструментами для вдосконалення його особистості.

Другим напрямком роботи в дошкільних навчальних закладах багато авторів вважають пізнавальний розвиток. На сьогоднішній день пізнавальний розвиток людини пов'язується з розвитком її сприйняття, уваги, пам'яті, уяви, мислення, зокрема, умінням виконувати розумові дії (аналогію, порівняння, класифікацію, узагальнення, аналіз і синтез) [3]. Дані вікової психології та методики дошкільної освіти говорять про те, що ці розумові операції доступні старшим дошкільнятам (П.Я. Гальперін, Н.Б. Істоміна, Н.Ф. Талізїна, Л.Г. Петерсон), а якість способів і прийомів розумової діяльності може розглядатися як показник розумового розвитку в ході проведення пошукового експерименту (І.Г. Житомирська, Е.Н. Кабанова-Меллер).

Відносно дошкільного періоду розвитку винятково важливим представляється включення гри в освіту дітей. Проведений аналіз показує, що в багатьох ігрових прийомах, використовуваних у навчанні, немає справжньої гри, а є лише спроби прямого введення навчання в гру (Д.Б. Ельконін).

На думку Л.С.Виготського, психічний розвиток дитини визначається двома рівнями. По-перше, це актуальний розвиток, який характеризує «вчорашній день» розвитку дитини, а по-друге, це зона її найближчого розвитку. Поняття зони найближчого розвитку в останні роки широко використовується в працях вітчизняних і зарубіжних авторів (В.П. Зінченко, А.Г. Асмолов, Т.В. Ахутїна та інші) [4].

Таким чином, підготовка дітей в дошкільних навчальних закладах повинна розглядатися як педагогічний процес, що протікає за трьома основними напрямками.

Вікові цінності дошкільнят, будучи узагальненими ознаками дитинства, знаходять відображення в дитячій субкультурі. Це говорить про те, що дошкільне дитинство є найважливішим чинником збереження в своєму розвитку не тільки соціальних форм прояву життєдіяльності, а й самого соціуму, відноситься до числа «реального постійно діючого елемента загальної структури розвитку суспільства в цілому» [5].

Таким чином, психофізіологічні особливості є та ціннісна основа особистості дитини дошкільного віку, що дозволяє говорити про те, що дошкільне дитинство відноситься не стільки до адаптивного типу життєдіяльності, скільки до вирішального періоду становлення фундаментальних, провідних утворень особистості (О.В. Запорожець, Л.А. Венгер, Р.Р. Ветчинкіна, І.Я. Лейбман, В.І. Слободчиков, Д.Б. Ельконін та ін.) [5].

У результаті дослідження проблеми здоров'язбереження в дошкільних навчальних закладах В.І. Усаков запропонував узагальнююче поняття здоров'язберігаючого середовища як «комплексу соціально-гігієнічних, психолого-педагогічних, морально-етичних, екологічних, фізкультурно-оздоровчих, освітніх системних заходів, що забезпечують дитині психічне і фізичне благополуччя, комфортне морально-етичне та побутове середовище в сім'ї, дитячому дошкільному закладі і школі».

Провідною з характеристик здорової особистості дитини є активність, яка, в кінцевому рахунку, визначає здоров'язберігаючу поведінку і стан здоров'я дошкільника і забезпечує перетворення дітей з безвідповідальних і пасивних, яких вихователі захищають від шкідливих для здоров'я впливів, у суб'єктів процесу здоров'язбереження з почуттям відповідальності, наділених правами і обов'язками.

Фундаментом здорового способу життя дошкільника, на думку А.А. Ошкіної, є ставлення дитини до свого здоров'я. Встановлення ставлення до здоров'я як до найбільшої цінності в житті (на доступному для дошкільника рівні) стає відправною точкою у формуванні певної поведінки дітей – здоров'язберігаючої [6].

У дошкільному віці особливу значущість здобувають потреби в знаннях і враженнях (Л.І. Божович, Б.С. Волков, М.І. Лісіна), тому діти активно прагнуть до пізнання нового, незрозумілого в навколишній дійсності, хочуть вникнути в суть явищ, що, у свою чергу, сприяє формуванню у них уявлень про здоров'язбереження.

Крім пізнавальної активності, в процесі формування ставлення дошкільника до здоров'я та здорового способу життя необхідно враховувати потреби в безпеці (А. Маслоу), в самозбереженні, в самоповазі, в самооцінці, які з'являються вже в старшому дошкільному віці (Л.В. Безрукова) і викликають стан готовності, налаштованості на поведінку, направлену на їх задоволення. Тому відбувається формування установки на зміцнення і збереження здоров'я, яка необхідна для формування здоров'язберігаючої поведінки дошкільнят.

Основи здорового способу життя у дошкільнят визначаються наявністю знань і уявлень про елементи здорового способу життя (дотримання режиму, гігієнічних процедур, рухової активності), емоційно-позитивним ставленням до даних елементів і вмінням реалізовувати їх у поведінці і діяльності доступними для дитини способами (чистити зуби, мити руки, робити зарядку) [6].

Враховуючи це, необхідно визначити можливості та шляхи формування здоров'язберігаючої поведінки у дітей в умовах дошкільного освітнього закладу.

Величезним потенціалом формування здоров'язберігаючої поведінки дошкільнят володіє художньо-творча діяльність, яка стимулює розвиток психічних процесів, створює умови для пізнання навколишнього світу, збагачує значущими враженнями, сприяє самопізнання, реалізує творчу активність особистості, що формується у дитини, дозволяє формувати досвід ціннісної поведінки, створюючи середовище для формування цінності здоров'язбереження.

Література:

1. Амонашвили Ш.А. Педагогика здоровья / Ш.А. Амонашвили, А.Г. Алексин. – М: Педагогика, 1990. – 288 с.
2. Ананьев В.А. Психология здоровья: синтез знаний о личностном росте // Вестник психосоциальной и коррекционно-реабилитационной работы. – 1995. – №3. – С. 54-67.
3. Венгер Л.А. Психологические особенности шестилетних детей / Л.А. Венгер, А.Л. Венгер. – М.: Просвещение, 1985. – 159 с.
4. Выготский Л.С. Вопросы детской (возрастной) психологии // Собр. соч.: в 6 т. / под ред. А.В. Запорожца. – М., 1982. – Т. 2. – 504с; 1984. – Т. 4. – 432 с.
5. Запорожец А. В. Роль дошкольного воспитания в общем процессе всестороннего развития человеческой личности // Дошкольное воспитание. – 2005. – № 9. – С. 66-69.
6. Ошкина А.А. Формирование основ здорового образа жизни у старших дошкольников: Дис.... канд. пед. наук. – СПб., 2009. – 260с.